

De visita escolar a experiència literària

Dolors Madeo Ger. Bibliotecària
Anna Farrés Casadevall. Tècnica Auxiliar de Biblioteca
BIBLIOTECA SALVADOR ALLENDE (GIRONA)
c/de Baix, 2 17006
dmadeo@ajgirona.cat
afarres@ajgirona.cat
www.bibliotequesdegirona.cat

Resum

La nostra biblioteca acull un gran nombre d'infants, per això el 2011 es va començar a treballar amb l'escola pública més propera i es va establir que totes les classes passarien un cop per trimestre per la biblioteca i recollirien un lot per l'aula. Així, es garantia que l'alumnat conegués la biblioteca, i l'escola pogués ampliar el fons de la biblioteca d'aula.

Passats uns anys vam percebre que els i les alumnes que rebíem coneixien molt bé la biblioteca i els serveis que oferia, per això el 2015 vam replantejar els objectius i el format d'aquestes visites. A partir d'aquest moment les visites va passar a ser una experiència literària, amb l'objectiu d'incidir en l'educació literària.

El 2019 es va recollir tot el material generat per oferir-lo a les altres biblioteques de la ciutat i ara ja comptem amb un catàleg d'experiències literàries adreçades a educació infantil, primària i secundària.

Resumen

Nuestra biblioteca acoge un gran número de niños y niñas, por esta razón, a partir del 2011 empezamos a trabajar con la escuela pública más cercana, y se acuerda que todas las clases del centro pasen una vez al trimestre por la biblioteca, para hacer una visita a la biblioteca y conocer sus servicios, y recoger un lote de libros para la clase. Pasados unos años, percibimos que los y las alumnas ya conocían muy bien la biblioteca, y decidimos realizar otro tipo de visitas escolares, más centradas en una experiencia literaria, con el objetivo de fomentar la educación literaria. El año 2019, se recoge y ordena todo el material generado a lo largo de los años, y crea un catálogo de experiencias literarias, preparadas para poderlas realizar o prestar cuando sea necesario.

Abstract

Our library has always received many child users, so in 2011, we began working with the nearest public primary school and we established that all classes would visit the library once a term to borrow a batch of books for class. It was a way to ensure that all students knew the public library, and to increase classroom library collections. After a few years, we observed that students knew very well the library and its services, for that reason in 2015, we rethought the goals and the form of these visits. From then on library visits have become a literary experience, in order to have a

greater impact on literary education. In 2019 we collected all the material generated to offer it to the other libraries in the city, and now we have a catalogue of literary experiences for preschool, primary and secondary education.

Paraules clau

Biblioteca i escola ; experiència literària ; vincle ; col·laboració ; visites escolars

Palabras clave

Biblioteca y escuela; experiencia literaria; vinculo; colaboración ; visitas escolares

Keywords

Library and school; literary experience; bond; collaboration; school visits

Autores

Des del moment en que es va iniciar el projecte la plantilla de personal de la biblioteca ha anat variant. No totes les bibliotecàries que hi estem implicades en aquest moment hi hem estat des del principi. Les persones vinculades al projecte al llarg dels anys són:

- Cati Doval Coll. Responsable de la sala infantil des de l'any 2018. Participa en el projecte organitzant la logística i dinamitzant les visites escolars.
- Silvia Doval Coll. Responsable de la sala infantil fins l'any 2018. Va impulsar el canvi en el tipus de visites escolars.
- Anna Farrés Casadevall. Responsable de la sala infantil des de l'any 2017 . Participa en el projecte creant i dinamitzant les visites escolars.
- Eva Guillaumes Pibernat. Directora de la biblioteca des de l'any 2007. Participa en el projecte creant i dinamitzant les visites escolars.
- Dolors Madeo Ger. Responsable de la sala infantil fins el 2017 i responsable del programa de Recursos educatius. Participa en el projecte creant i dinamitzant les visites escolars.

1. Introducció

La Biblioteca Salvador Allende es va inaugurar l'any 1998 en un edifici de 273 m² que havia estat l'antic centre social del barri. El 23 de desembre de 2011 la biblioteca es va traslladar a l'actual emplaçament a l'edifici Espai Marfà passant de 273 m² a 792 m². Aquest nou edifici havia estat una antiga fàbrica de filats que va funcionar fins l'any 2000.

La biblioteca forma part de la xarxa de Biblioteques de Girona, on hi trobem les 4 biblioteques municipals de barri i la Biblioteca Carles Rahola. El conjunt de les 5 biblioteques donen servei a una població que supera lleugerament els 100.000 habitants l'any 2019.

Sala infantil de la Biblioteca Salvador Allende

La zona de referència a què dona servei la Biblioteca Salvador Allende és principalment el sector format pels barris de Santa Eugènia, Can Gibert del Pla i Sant Narcís, amb una població de 18.039 habitants. Aquest sector es caracteritza per tenir una taxa de població infantil de les més altes de la ciutat (amb un 19,53% enfront del 17,73% de Girona ciutat). La taxa de població jove és la més alta de la ciutat situant-se en un 18,24%. També ens trobem en què és un dels barris en què el tant per cent de població nascuda a l'estranger és més alt (un 39,65%). La mitjana de població nascuda a l'estranger de la ciutat és de 23,85%. ¹

La configuració demogràfica del barri ha influït en el fet que a la biblioteca els serveis per a joves i infants han estat des de sempre eixos bàsics per al desenvolupament de serveis i activitats. En són exemples les visites escolars, els clubs de lectura per a infants i joves, els espais d'estudi, les sales de treball en grup i fons especialitzat per a infants i joves.

La col·laboració amb les escoles i instituts del barri s'ha anat enfortint al llarg dels anys i actualment podem dir que totes les escoles i instituts del barri participen en alguna de les activitats organitzades des de la biblioteca durant el curs escolar. La biblioteca també forma part del PEIC (Pla d'Educació i Convivència) del barri.

2. Objectius

Amb aquest projecte volem anar una mica més enllà de donar a conèixer un equipament i ens proposem:

---

¹ Dades del Servei d'Informació Estadística de l'Ajuntament de Girona (2019)

2.1. Objectius generals

- Promoure l'educació literària entre els infants de les escoles del barri.
- Potenciar la biblioteca com a *tercer espai*² dels infants del barri.

2.2. Objectius específics

- Crear vincle entre infants, bibliotecàries i mestres.
- Incloure l'educació literària a les visites escolars.
- Posar l'emoció al centre de l'experiència literària utilitzant el joc i la imaginació.
- Completar l'experiència amb la tria dels llibres que s'emporten a l'aula.

3. Desenvolupament del projecte al llarg del curs

Aquest és un projecte que es desenvolupa al llarg de tot el curs escolar, i malgrat que l'afluència de visites pot anar variant, intentem coordinar-nos amb els centres amb el màxim d'anticipació possible, i sobretot a principi de curs.

3.1. Coordinació amb els centres i elaboració del calendari

A principi de curs ens posem en contacte amb les escoles del barri per establir les visites del primer trimestre, i si és possible les de tot el curs. Per acordar el calendari seguim aquestes fases:

3.1.1. Coordinació de l'equip

En primer lloc acordem amb l'equip de la biblioteca quines són les millors dates per rebre els alumnes, en funció del personal disponible, de les altres activitats de la biblioteca, etc.

3.1.2. Coordinació amb els centres

Oferim a les escoles les dates que millor s'adapten al ritme habitual de la biblioteca. Una vegada hem acordat les dates amb una escola (prioritzem l'Escola Santa Eugènia), oferim les dates disponibles a una altra.

3.1.3. Distribució de grups

Finalment, un cop tenim les dates establertes amb les escoles, ens reunim l'equip que fa les visites, acordem quines experiències literàries es faran i ens les distribuïm, segons edats dels alumnes i disponibilitat horària.

3.2. Preparació de l'experiència: visita i lot

Un cop tenim establert el calendari i les visites distribuïdes, planifiquem les experiències literàries que es duran a terme.

---

² El 1980, Ray Oldenburg, defineix el concepte de "tercer espai" com a espai complementari a l'espai domèstic, i a l'espai dedicat a l'escola o a l'entorn laboral. S'entén com un espai dedicat a la vida social, i on poder-se relacionar de manera informal.

3.2.1. Visita

En primer lloc establim quina experiència literària oferim a cada classe. Intentem utilitzar les que ja tenim dissenyades, evitant repetir-les. Si es dona el cas procurem dissenyar una experiència nova. Procurem que la mateixa experiència es pugui realitzar a tots els cursos de Primària. En el cas d'Educació Infantil, s'intenta adaptar la que es fa Primària, o bé es fa una activitat específica per aquests cursos.

3.2.2. Lot

Promovem que els llibres que configuraran el lot per la classe, els escullin els mateixos infants, i en general es fa així a tots els cursos. En alguns casos, sobretot en cursos d'Educació Infantil, els lots els preparem les bibliotecàries.

3.3. Realització de l'activitat a la biblioteca

Les activitats sempre s'estructuren en tres etapes: rebuda del grup, desenvolupament de l'activitat, i comiat i entrega dels lots de llibres.

3.3.1. Rebuda

En primer lloc rebem el grup classe, recordem que som a la biblioteca del barri, i expliquem què farem. A continuació fem dos grups i ens repartim en dos espais: un grup es queda a la sala infantil escollint els llibres pel lot, i l'altre grup es dirigeix a la sala polivalent per desenvolupar l'experiència literària.

Rebuda a la classe de P3, i famílies, de l'Escola Santa Eugènia de Girona (2019)

3.3.2. Desenvolupament de l'activitat

Intentem que l'experiència duri entre 30 i 45 minuts, depenent del temps que tinguem establert amb la tutora. Un cop acabada l'activitat intercanviem els grups. Per a poder realitzar aquest tipus de visites, sempre som dues

**SEMINARI
D'EXPERIÈNCIES '20
EL FUTUR ÉS NOSTRE**

Col·legi Oficial
de Bibliotecaris-
Documentalistes
de Catalunya

bibliotecàries, així, mentre una duu a terme l'activitat, l'altra, resta a la sala infantil i fa recomanacions als nens i nenes que han d'escollir un llibre per configurar el lot que finalment portaran a l'aula.

Visita d'una classe de 4art de l'Escola Maristes de Girona (2019)

Vista de la classe de P5 de l'Escola Santa Eugènia de Girona (2019)

Col·legi Oficial de Bibliotecaris-
Documentalistes de Catalunya

Via Augusta, 56
08006 Barcelona

Tel. 93 319 76 75
Fax 93 319 78 74

cobdc@cobdc.org
www.cobdc.org

3.3.3. Comiat i entrega dels lots

Finalment, quan hem acabat les experiències literàries, i els lots estan preparats, reunim de nou tot el grup-classe. Fem una breu posada en comú sobre el què els hi ha semblat la visita, i donem un llibre a cada alumne. Ens acomiadem, recordant que poden tornar a la biblioteca quan vulguin.

3.4. Què passa després de la visita a la biblioteca?

Excepte els cursos d'Educació Infantil, els nens i nenes porten cadascú el llibre que ha rebut fins a la classe.

3.4.1. Com funcionen els lots a les aules

El lot de llibres que agafa en préstec el grup-classe, passa a la biblioteca d'aula. Al llarg del trimestre, i fins a la següent visita, els nens i nenes utilitzen els llibres a les estones de lectura a l'aula, però també com a material de suport a les classes, o com a punt de partida per a les activitats d'educació literària.

3.4.2. Retorn dels lots

Quan acaba el trimestre, la classe torna els llibres prestats el dia que venen a la biblioteca a fer la següent visita. Intentem dedicar uns moments, abans de l'experiència literària, a parlar amb els nens i nenes sobre els llibres han tingut a l'aula.

4. Creació del catàleg d'experiències

Després de 4 anys ens adonem que comencem a tenir molt material i que cal recopilar i ordenar tota aquesta informació generada. Teníem el disseny de 10 visites diferents per educació infantil, primària i secundària, i aquesta feina feta es podia oferir a altres biblioteques del Servei Municipal de Biblioteques de la ciutat.

Així doncs, al llarg de l'estiu del 2019 vam treballar per recopilar tot el material que teníem, per revisar quines visites calia mantenir i quines no, i com podíem preparar-les per tal que es poguessin utilitzar sense prèvia preparació del material.

De cada activitat ja teníem una descripció que havíem anat modificant a mida que fèiem les visites, adaptant-les a les diferents edats, ajustant el temps, modificant la dinàmica si no acabava de funcionar, etc. però no seguint sempre un mateix model descriptiu. Per tant, el següent pas va ser crear una plantilla que recollís tota la informació necessària: els objectius de la visita, el públic a la qual va adreçada, el material necessari, l'espai, la durada, descripció de la dinàmica i la bibliografia.

El material que havíem preparat també el vàrem recuperar i hem creat unes caixes per cada visita amb tots els llibres i el material necessari per portar-la a terme.

El resultat és un catàleg de visites temàtiques a la biblioteca amb 10 propostes diferents que s'acompanyen de tot el material necessari per dinamitzar-les.

Aquest catàleg ens ha permès poder acceptar totes les peticions de visites que ens han fet les escoles i que han anat augmentant al llarg dels cursos.

Mostra d'alguns dels recursos que formen el catàleg d'experiències

5. Avaluació

Aquest és un projecte viu, i com a tal, intentem fer canvis en els aspectes que creiem que podem millorar.

5.1. Avaluació de cada visita

Del desenvolupament de cada experiència intentem fer-ne una valoració que relacioni els tres agents implicats:

- De manera informal amb el personal bibliotecari que l'ha desenvolupat. Després de cada visita revisem i recollim els aspectes que cal millorar.
- Enviem una enquesta als mestres perquè ens facin arribar la seva valoració sobre diferents aspectes de la visita.
- Observant la resposta dels alumnes a posteriori:
  - Préstecs: observem, mitjançant estadístiques i també de manera informal, si augmenten els préstecs del públic infantil, i quin tipus de documents s'enduen.
  - Visites: intentem detectar quins infants tornen després de les visites escolars. Quan són atesos al taulell, establim un breu diàleg amb els nens i nenes per copsar els motius de la seva visita posterior.

- Carnets de biblioteca: al llarg de l'any podem observar si hi hagut un augment de carnets d'usuaris infantils.

5.2. Avaluació general del curs

Preparar i portar a terme aquest tipus de visita suposa un esforç extra a tot l'equip de la biblioteca, no només al personal implicat directament. Per tant, cada curs revisem l'afectació que té al servei en general, afegint uns indicadors als generals de la biblioteca:

- Préstecs a infants 3-12.
- Número de préstecs per població 3-12.
- Percentatge de població 3-12 amb carnet de biblioteca.
- Número de préstecs de lots a escoles.
- Número de visites escolars

6. Recursos

Un projecte com el què plantejem, a nivell de barri i per tot el curs, exigeix un mínim de recursos humans i econòmics, sense els quals no seria possible mantenir-lo.

6.1. Recursos humans

Tot l'equip de la biblioteca hi està implicat. La meitat del personal de la biblioteca prepara i fa les visites: 2 tècniques auxiliars, 1 bibliotecària i la directora de la biblioteca. El personal que no fa les visites directament, dona suport als taulells i a les tasques diàries mentre es preparen i es porten a terme les visites.

Hem augmentat el personal responsable de la zona infantil i ara hi ha dues responsables d'aquesta secció.

6.2. Recursos econòmics

Per començar es va fer una despesa inicial de 1.500€ per poder comprar les caixes, material i llibres. A partir d'ara cal destinar una petita partida anual per anar renovant el material, reposar els llibres que es deteriorin i poder anar ampliant les propostes. Aquesta despesa no es carrega al pressupost de la biblioteca perquè ha passat a ser un recurs compartit de les quatre biblioteques municipals i s'assumeix des de serveis centrals.

7. Conclusions i propostes de millora

- Si bé és cert que ens visiten les escoles més properes a la biblioteca, ens proposem arribar a altres escoles del barri.
- Fer més prescripció lectora a l'estona de lectura lliure, preparar recomanacions, ajudar als infants a fer la tria.
- Renovar i revisar el catàleg d'experiències, i elaborar una nova proposta cada curs.

**SEMINARI
D'EXPERIÈNCIES '20
EL FUTUR ÉS NOSTRE**

- Trobar més indicadors objectius per a fer l'avaluació: augment de la comprensió lectora, o del gust per la lectura. En aquest sentit, estem treballant per implicar més a les escoles a l'hora d'avaluar el projecte.

8. Agraïments

L'experiència que presentem és un projecte a llarg termini, ja que treballem per fomentar la lectura del nostre barri, i aquest és un procés que requereix temps i recursos humans. Des dels seus inicis fins al dia d'avui, hi han col·laborat moltes persones del Servei de Biblioteques, i per això agraïm a tot el personal de les Biblioteques de Girona la seva energia i dedicació. També a la Marta Roig i a la Glòria Gorchs per compartir els seus laboratoris, que han estat i són font d'inspiració. Donem les gràcies també a Rosa Sensat per compartir els materials de les seves experiències, especialment de l'exposició "25 imperdibles". Finalment, valorar l'esforç del Cap del Servei de Biblioteques i de l'Ajuntament de Girona per fomentar la formació permanent del personal de biblioteques.

**SEMINARI
D'EXPERIÈNCIES '20
EL FUTUR ÉS NOSTRE**

BIBLIOGRAFIA

25 imperdibles [en línia]. Barcelona: Associació de Mestres Rosa Sensat, 2016. [Data de consulta: 5 de febrer de 2020].

<https://www.rosasensat.org/biblioteca/recursos/maletes/25-imperdibles/>

Laboratori de lletres i imatges [en línia]. Granollers: Biblioteca Roca Umbert. [Data consulta: 10 d'agost de 2020].

<https://wp.granollers.cat/lablletresimatges/>

L'Observatori [en línia]. Girona: Unitat Municipal d'Anàlisi Territorial-Ajuntament de Girona, 2019. [Data de consulta: 11 de març de 2020].

<https://terra.girona.cat/apps/observatori/>

